

Saimaan ammattikorkeakoulu
Kulttuuri ja liiketalous Imatra
Kuvataiteen koulutusohjelma
Kuvanveisto

Tuomas Ollikainen

The Other Voice: A preparation for a journey

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä

Tuomas Ollikainen

The Other Voice: A preparation for a journey, 26 sivua, 1 liite

Saimaan ammattikorkeakoulu

Kulttuuri ja liiketalous Imatra

Kuvataiteen koulutusohjelma

Kuvanveisto

Opinnäytetyö 2015

Ohjaajat: kuvataiteilija Olli Keränen, taidekriitikko Hannu Castrén

Opinnäytetyön taiteellinen osio *A preparation for a journey* on eri materiaaleista valmistetuista elementeistä rakennettu installaatio. Installaation pyrkimyksenä oli luoda yhtä aikaa sekä tila että tapahtuma. Materiaalivalinnat ja työstömenetelmät olivat tärkeä osa installaation teemojen käsittelyssä.

Kaikki installaation materiaalit ovat perinteisiä kuvanveiston materiaaleja. Teoksen yksi tarkoitus on heijastaa tekijän koulutuksessaan oppimia menetelmiä. Eri elementtien työstämisessä ei käytetty lainkaan koneita vaan kaikki tehtiin käsi-työkaluin. Installaation lopullinen kokonaisuus ja esitystapa jätettiin auki näyttelyn rakentamiseen asti. Kirjallinen osio *The Other Voice: A preparation for a journey* käy läpi runouden ominaisuuksia, vertailee runoutta ja kuvanveistoa, keskustelelee kauneudesta sekä avaa installaation tekemisen lähtökohtia, haasteita ja valintoja.

Installatio on käsitelty ja muokannut sen taustalla olevat kokemukset ja ajatukset niin pitkälle kuin mahdollista. Se on tekijälleen mielenkiintoinen kokonaisuus, jossa eri elementit yhdessä luovat sekä intiimin ja runollisen että tilallisen ja tarinallisen kokemuksen.

Asiasanat: runous, kuvanveisto, luonto, yhteiskuntakritiikki, estetiikka

Abstract

Tuomas Ollikainen

The Other Voice: A preparation for a journey, 26 Pages, 1 Appendix

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business and Culture, Imatra

Degree Programme in Fine Arts

Sculpture

Bachelor's Thesis 2015

Instructors: Mr Olli Keränen, Visual Artist and Mr Hannu Castrén, Art Critic

The thesis is an installation, which is constructed from many elements of different materials. The aim of the installation was to create, at the same time, both a space and an event. The choice of materials and the methods of working played an important role in connection to the themes of the installation.

The materials used in the installation are all traditional materials for sculpture. The installation also displays the methods of sculpture, which the education has provided. The work for the installation was done by hand tools only. No machines were used for the work. The final assembly of the different elements and their presentation was left open until the building of the exhibition. The written part points out some qualities of poetry, compares poetry and sculpture, makes a short aesthetic analysis and brings light to the aims, challenges and decisions in the making of the installation.

The installation has dealt deep with and shaped further the experiences and thoughts behind it. The result is an interesting whole, in which the different elements create both intimate and poetic, and spatial and narrative experience.

Keywords: poetry, sculpture, nature, social criticism, aesthetics

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Runouden olemuksesta	6
2.1 Potentiaali.....	6
2.2 Unen logiikka	7
2.3 Puhuva maailma.....	8
3 Kuvanveisto ja runous.....	11
3.1 Kehollinen ajattelu	11
3.1.1 Käden prosodia.....	11
3.1.2 Ajantappaja.....	12
3.1.3 Mieli ja tila	14
3.2 Tila joka johtaa inspiraatioon.....	15
4 Lyhyesti kauneudesta: Kolme muotokuvaa	17
4.1 Plotinos.....	17
4.2 Simone Weil.....	18
4.3 Michel Serres.....	19
5 Toinen ääni	21
5.1 Luonnon ääni.....	21
5.2 Ihmisen ääni.....	22
5.3 Kulttuurin ääni.....	22
6 Tunnustus.....	24
Lähteet.....	26

Liitteet

Liite 1 Työstökuvia

1 Johdanto

The Other Voice: A preparation for a journey on opinäytetyöni kirjallisen osion nimi. Se on lyhyt esitys omasta kokemuksestani taiteesta ja itsestäni taiteilijana, sekä opinäytetyön taiteellisen osion tekoprosessin satunnaista avaamista. Sekä kirjallinen että taiteellinen osio ovat lähes itsenäisiä kokonaisuuksia, mutta silti toisiinsa läheisessä suhteessa.

Kirjallisen osion lähtökohtana ovat runous ja sen jotkut ominaisuudet, jotka vaikuttavat oman työskentelyni taustalla. Valitsemieni runojen avulla kuljetan tekstiä läpi taiteellisen työskentelyn haasteiden, jotka toisinaan nousevat esille. Runouden ja kuvanveiston rinnakkainen käsittely koskettaa näkemystä, että pohjimmiltaan taide on yksi kokonaisuus inhimillisessä todellisuudessa, josta eri taiteenlajit eriytyvät ihmisen ja maailman välisen suhteen itsenäisiksi ilmentymiksi.

Lisäksi käsittelen lyhyesti kauneutta, nostaen esiin kolme filosofia, jotka ovat kauneudesta eri aikakausina kirjoittaneet. Heidän näkemystensä lyhyt esittely muodostaa miniatyyrikuvan historiallisesta jatkumosta länsimaisessa kulttuurissa, jota osa itsekkin olen, ja jonka perinteeseen taiteellinen teokseni väistämättä kuuluu. Aivan lopussa ennen tunnustusta, lähestyn kirjoittamalla varovasti valintoja, joita olen tehnyt taiteellisen osion työstämisessä.

Taiteellinen osio *A preparation for a journey* on installaatio, joka on yhtä aikaa sekä tilallinen että tarinallinen kokonaisuus. Sen osien tekemiseen käytetyt materiaalit ja työskentelytavat ovat tärkeä osa teoksen sisältöä. Olen pyrkinyt luomaan tilallisesti intiimin ja runollisen tapahtuman, joka on sekä henkilökohtainen että ajankohtainen. Toivottavasti siinä on myös jotain, joka yleisesti kertoo ihmisenä olemisen vaikeudesta ja kauneudesta.

2 Runouden olemuksesta

2.1 Potentiaali

Toisin sanoen runous voi olla tai ei olla seurausta inspiraatiosta, mutta sen täytyy (sekä lukijassa että kirjoittajassa) tuottaa sitä --- (Wright 2006, 116).

Amerikkalainen runoilija Franz Wright kirjoittaa runossaan runosta. Hän kirjoittaa, että runous voi olla seurausta inspiraatiosta tai sitten ei, mutta joka tapauksessa, sekä kirjoittajassa, että lukijassa, runon täytyy herättää inspiraatiota. Inspiraatiota mihin? Yllä olevassa lainauksessa inspiraatio jää kovin tulkinnanvaraiseksi. Ehkä olisi parempi käyttää ilmaisua: ”inspiroitunut tila”. Tällöin asian voisi muotoilla seuraavasti: Runouden (ja taiteen yleensä) täytyy johdattaa lukija (tai kokija) inspiroituneeseen tilaan, jossa ihminen voi saavuttaa uutta ymmärrystä itsestään tai ympäristöstään. Sen kautta voi tuntea ristiriitaisia tunteita ja hyväksyä ne, sekä parhaimmillaan inspiroituneesta tilasta seuraa tekoja, jotka johtavat muutokseen.

Pier Paolo Pasolini (Pasolini 1975) kertoo elokuvakäsikirjoituksessaan *The Savage Father* tarinan afrikkalaisesta nuoresta miehestä, joka eurooppalaisten perustamaan kouluun mentyään, pääsee kosketuksiin runouden kanssa. Elokuva ei koskaan päätenyt filmille asti, mutta sen lopussa olisi ollut kohtaaminen, jossa nuori mies löytää oman äänensä, ja kuin pakon ajamana alkaa kirjoittaa runoja, jotka käsittelevät hänen omaa identiteettiään kolonisoidussa Afrikassa. Tämä äärimmäinen esimerkki, kuvaa myös omaa ensi kosketustani taiteeseen, kokemusta, joka yhä määrittää omaa tekemistäni.

Alussa esittämäni lainaus Franz Wrightilta viittaa myös inspiraation, jonka runon kirjoittaja saa runosta. Sama pätee myös kuvataiteilijana olemiseen, ainakin omalla kohdallani. Taiteilijan pitää elää työstään; työskentely itsessään opettaa elämästä, mahdollistaa oman ajattelun kehittämistä sekä vie kohti kokemuksellista maailmassa olemista. *The Other Voice: A preparation for a journey* installaation teosten työstämisessä olen asettanut itselleni lähtökohdan, jonka mukaan tekemisen täytyy olla mielekäästä, myös niin, että tapa työstää materiaalia ja käyttämäni tekniikat ovat sidoksissa teoksen sisältöön ja näin ollen lisäävät omaa ymmärrystäni installaatioon liittyvistä teemoista.

Vaikka runon tai teoksen teemat olisivat kuinka henkilökohtaisia tahansa, ne voivat silti vaikuttaa kokemuksellisin vastaanottajaan. Yhtäläillä kuin taiteilija liikkuu ideoiden, menetelmien ja materiaalien välisillä lukuisten potentiaalisten ratkaisujen kentällä, täytyy lopullisen teoksen hengittää ja avautua maailmalle potentiaalisena, monet eri kokemistavat mahdollistavana.

*On vuosi 1963 taas, vanha Minneapolisin lentokenttä niin valtava
minulle, ja minä juoksen*

*pitkän lennon jälkeen yksin minä juoksen
sinun suureen syliisi---*

Nyt

olen neljäkymmentäviisi nyt ja uneksin

olemme jälleen yhdessä olemme molemmat neljäkymmentäviisi

ja tällä kertaa olet kokonaan minulle, ja me kävelemme

yhdessä me olemme kävelemässä pitkin sinistä hohtavaa tunnelia

olemme ajoissa lennolemme, en voi uskoa tätä

me olemme matkustamassa jonnekin yhdessä yksin

Luoja tietää minne olemme menossa, ja onko sillä väliä

olemme yhdessä, kävelemme

ja juttelemme iloisesti

ja nauramme ja hengitämme. (Wright 2003,18.)

Alkoholisoituneen ja perheensä lopulta jättäneen, kirjoitushetkellä jo kuolleen isänsä uudelleen kohtaava kirjoittaja uhmaa sekä aikaa että tilaa ja johdattaa meidät seuraavaan runolle merkittävään ominaisuuteen.

2.2 Unen logiikka

Jos joku, jolla on vain vähän ymmärrystä ja tietoa unista ajattelee, että unet ovat pelkkiä kaoottisia tapahtumia ilman tarkoitusta, hän on vapaa niin ajattelemaan. Mutta jos olettaa, että unet ovat tavallisia tapahtumia, joita ne itse asiassa ovatkin, joutuu toteamaan, että ne eivät ole sattumanvaraisia, vaan niiden olemassaololle on järkevä selitys ja ne ovat jollain tapaa tarkoituksellisia, toisin sanoen, niissä on järkeä. (Jung 1990, 69.)

Usein runouden tavasta kertoa tapahtumasta tai kokemuksesta tulevat unet mieleen. Runon lukemisesta jää jokin tunne, vaikka loogisesti ajatellen sen kielikuvissa ei ole järkeä. Samaan tapaan joskus herätessään on unesta jäljellä vain hajanaisia kuvia, mutta yön tapahtumista on yhä pinnalla tunne tai olotila, joka voi jatkua pitkälle päivään.

Paperi, ajatuksia lukeva valkoinen nainen... (Milosz 1985, 117).

Paradoksaalisesti, runo, joka lausuttuna tai valkoisella paperilla olevina mustina koukeroisina viivoina rakentuu kielestä ja käsitteistä, pyrkii kielestä ja käsitteistä pois, kohti kokemuksellista tilaa, joka vastustaa rationaalista, turvallista todellisuutta. Runoudelle kuten unillekin on vierasta fyysisen maailman ajan, tilan ja materian lainalaisuudet.

Istun mieleni sisässä...[]...unessa, joka on todellisuuden äidinkieli... (Yrjänä 2010, 7).

Omassa työssäni luotan pitkälle intuitioon, toisin sanoen luovaan prosessiin, siihen että työ itse näyttää suunnan mihin kulkea. Vaikka ideat ja teemat teoksiini ovat usein ajankohtaisia ja niiden takana on paljon pohdintaa, pyrin työkentelyssäni pois käsitteellisestä ja älyllisestä, kun muokkaan tilaa ja materiaaleja. Pyrin viemään työn siihen pisteeseen että työ puhuu, ja että siinä on jotain elävää, jotain jossa on järkeä, mutta jota en täysin itsekään ymmärrä. Päinvastoin kuin tieteellinen prosessi, taiteellinen prosessi kulkee rationaalisesta ja analyttisestä, kohti alkuvoimaista ja eroottista sekä monitasoista kokemusta maailmasta (Pallasmaa 2013, 2).

*Kuulen huoneeseeni
lähteen laulavan*

*Aurinko säteellä,
köynnös sormella
osoittaa
 sydämeni
pohjukkaan.*

*Elokuun tuulessa
 pilvet
kulkevat. Näen unta
etten uneksi
 lähteessä. (Lorca 2002, 38.)*

2.3 Puhuva maailma

*Tiellä kulkee ilta haapojen alla,
vanha mies toivottaa hyvää yötä.*

*Ilta on tumma ja lämmin,
jokin kohisee, metsä tai koski.*

Viileä monologi puiden siimeksessä:

puro kertoo matkastaan puiden siimeksessä.

*Ja vaikka olen vieras täällä ja minulla on ikävä
kuin kolmella vangitulla apinalla,*

*minua hurmaa veden ja tuulen kirjeenvaihto,
tiedoton, hetkellinen. (Manner 2008, 260.)*

Eeva-Liisa Mannerin runossa *Iltä kulkee*, ihminen on pysähtynyt hetkeksi, olemaan pieneen hetkeen, kuuntelemaan. Vaikka viides säe runossa kertoo henkilön olevan jotenkin levoton ja rauhaton, kaikki hänen ympärillään puhuu, vetää huomion noihin ympäröiviin ääniin. Mikä on tuo ääni? Mitä kuunnella?

Meksikolainen kirjailija Octavio Paz on kirjoittanut esseän runoudesta nimeltään *The Other Voice*. Esseän otsikosta myös oma työni on saanut osan nimestään. Octavio Paz kirjoittaa, että runous on ääni vallankumouksen ja uskonnon välissä. Paz lisää vielä, että ääni on jotain *toista*, koska se on intohimojen ja näkyjen ääni. Tarkemmin sanottuna, runous syntyy uskosta ilman lakeja, ja runous on jatkuvaa kielen sekä ajattelun vallankumousta. (Paz 1990, 151.)

Sekä pitkissä että lyhyissä runouden hetkissä, kaikki runoilijat, jos he todella ovat runoilijoita, kuulevat toisen äänen. Se on heidän omansa, jonkun toisen, ei kenenkään toisen, ei kenenkään, ja kaikkien. Mikään ei erota runoilijaa muista miehistä tai naisista, kuin nuo hetket---harvinaiset, mutta jatkuvat---joissa olemalla itsensä he ovat toinen. (Paz 1990, 151.)

Voisi sanoa, että runous on jonkinlaista reformaatiota, uudelleen muodostamista, sanan kirjaimellisessa merkityksessä. Enemmän kuin vain kirjoittamista ja uuden luomista, runous on kuuntelemista, herkkyyttä, uteliaisuutta kokea maailma aina uudestaan. Runous haastaa jatkuvasti sitä mikä on todellista, mikä on mahdollista. Tässä yhteydessä Wittgensteinin kuuluisa lausuma, että kielen rajat ovat maailman rajat, kohoaa korkeuksiin elinvoimaisena toteamuksena (Wittgenstein 1922).

Joinain historian hetkinä, vain runous kykenee käsittelemään todellisuutta tiivistämällä sen joksikin kouriintuntuvaksi, joksikin joka muuten olisi mielelle käsitämätöntä (Brodsky 1987, 52).

Runoilija luovuttaa maailmalle äänensä, antaa sen tapahtumille, ihmisille ja esineille. Runous voi tehdä näkyväksi yhteyksiä jotka ennen olivat näkymättömiä.

Runous on kuin jokin alati muuttuva, sopeutumiskykyinen toiseus, joka vastaa kun siltä kysyy, riippumatta ajasta ja paikasta.

*Joka ikisestä asiasta tulee sana
kielessä jota joku tai jokin, päivin ja öin,
kirjoittaa ylös loputtomasti raapustaen,
joka on maailman historiaa, koskettaen*

*Roomaa, Karthagoa, sinua, minua, jokaista,
minun elämääni, jota en ymmärrä,
arvoituksena, sattumana ja palapelinä olemisen tuskaa
sekä Baabelin kaikkia riitasointuisia kieliä.*

*Jokaisen nimen takana on se millä ei ole nimeä.
Tänään tunsin sen nimettömän varjon värinän
sinisen kompassin neulan selkeydessä,*

*jonka valta ulottuu niin pitkälle kuin kaukaiset meret.
Se oli kuin unessa vilahtava kello
tai lintu joka nukkuessaan yhtäkkiä värähtää. (Borges 1999, 177.)*

Omassa työssäni tartun siihen mikä liikuttaa minua: jokin kokemus, jokin tapahtuma, pienikin ja jokapäiväinen, toisen ihmisen katse tai kasvot---kaikki se mikä on ihmisenä olemisessa voi kaikessa kauheudessaankin olla *kaunist*a, mutta tähän palaamme vielä tuonnempana.

3 Kuvanveisto ja runous

3.1 Kehollinen ajattelu

*Tuoli istuu, pöytä seisoo, sänky makaa.
Ikkuna on halpaa seinää,
se neliöi pyöreän maailman.*

*Kirjan sivulle mahtuu
kolme metriä kirjoitusta,
pieneen romaaniin viisi sataa.
Kävelen sen matkan
kuudessa minuutissa
mielessä kaikki. (Meri 1986, 9.)*

Sen lisäksi, että Veijo Meri runossaan ilmaisee hienosti mielen ja kirjoituksen välistä suhdetta, hän samalla sivuaa, ehkä kuvanveistolle ominaisempaa keskustelua mielen ja kehon välillä. Kävelyssä, tai ehkä vielä tarkemmin kävelemisessä, joka on eräs taiteellisen työskentelyn muoto, myös yhdistyy seuraavissa alaluvuissa käsittelemäni ominaisuudet, joiden avulla vertailen runoutta ja kuvanveistoa, ja samalla kerron omaan työhöni liittyvistä haasteista.

3.1.1 Käden prosodia

*Käden sisäpuoli. Pohja joka kävelee enää
vain tunteiden pinnalla. Joka katsoo ylöspäin
jonka peiliin heijastuvat taivaalliset reitit,
jotka kulkevat omia teitään. (Rilke 1989, 269.)*

Kuinka pettämättömästi Rainer Maria Rilke kuvaa ihmiskättä, sitä ihmeellistä mekaniikkaa, joka siihen kätkeytyy. Kuinka kämmenen sattumanvaraiset ja yksilölliset uurteet heijastelevat maailmankaikkeuden olemusta. Kuvanveisto on pohjimmiltaan käden ja kosketuksen taidetta. Teoksessa, sen pinnassa ja muodossa, näkyy veistäjän työskentelyn jälki, iskujen rytmit, poistot ja lisäykset, rakennelmat ja liitokset. Parhaimmillaan veistosta voi lukea kuin runoa.

Runoilija sommittelee paperille sanoja rinnakkain ja allekkain, välimerkein ohjaten rytmiä löytääkseen juuri oikean liikkeen, vaikutelman ja tunnelman. On valaisevaa nähdä runoilijan käsinkirjoitettu ensimmäinen luonnos. Kuinka käsiala voi heijastella kiihkeyttä tai tyyneyttä jolla sanat on kirjattu muistiin, sekä kertoa elävästi käden ja mielen yhteydestä.

Ehkä tässä on yksi kenttä, jolla kuvanveisto ja runous lähenevät toisiaan. Kun runoilijan tai kuvanveistäjän käsiala ja äänensävy tulevat näkyväksi, fyysisesti olevaksi, kun mielentila muokkaa materiaa tai tilaa, kun käsi kiteyttää ajatuksen tai tunteen muotoonsa. Jotta käsi tietäisi mitä tehdä, täytyy kuvanveistäjän tuntea materiaalien ominaisuudet. Jotta runoilija tietäisi mitä sanoa, täytyy runoilijan tuntea sanat ja niiden paino.

Yksi kuvanveiston suurista haasteista on kuinka tiivistää mielensä liikkeet, kuinka siirtää ne materiaan ja fyysiseen. Jotta materiaalin ja kosketuksen välinen herkkä ja hedelmällinen liitto toteutuisi, täytyy tekniikoiden ja materian ominaisuuksien iskeytyä tekijän takaraivoon ja muuttua alitajuisiksi osaamiseksi, jolloin kättä voi ohjata ihmistä suuremmat voimat. Mutta tämä vaatii aikaa, niin paljon aikaa.

Jos nämä oletetut olennot olivat anatomialtaan samankaltaisia, niin he kulkivat pystyssä, mikä vapautti heidän kätensä --- mikä viittaa siihen että he käyttivät työkaluja, vaikkakin pelkkiä karkeita kivisiä apuvälineitä, eoliitteja. Työkalujen käyttö vaatii jo jonkin tasoista älykkyyttä, mutta sillä on myös tapana edistää älykkyyttä. Kohdatessaan ongelman, jonka voisi ratkaista työkalujen avulla, työkalun käyttäjä pohtii lukuisia mahdollisuuksia ja näin käyttää älyään. (Wilson 2007, 235.)

Ihmiseltä on vaatinut myös aikaa tien kulkemiseen meidän päiviimme asti, käden ja mielen keskustelun viitoittamaa tietä. Yllä Colin Wilson kuvaa kolmen miljoonan vuoden takaista ihmisen kaukaista sukulaista, mutta myös alkeellista kuvanveistäjää, joka osasi muotoilla materiaa ja myöhemmin muotoilla oppimansa tiedoksi, sanoiksi (Wilson 2007).

3.1.2 Ajantappaja

*Kuinka lyhyeltä vaikuttaa elämäsi,
niiden hiljaisuudessa vietettyjen
tyhjiä tuntien rinnalla, vääntäessäsi
runsaiden voimiesi runsaan tulevaisuuden
poissa radaltaan, kohti uutta lapsenalkua
joka jälleen tuli kohtaloksi. Raskas tehtävä:
kaikkien voimien tuolla puolen. Mutta suoriuduit siitä,
päivästä toiseen, raahasit itsesi sen eteen,
taoit kangaspuilla sitä ihanaa kudelmaa
yhdistit kaikki lankasi uudeksi kuvioksi
ja silti vielä sinulla oli rohkeutta juhliä. (Rilke 1989, 81.)*

Kehollisuuden seuraksi Rilke ilmaisee runollaan toisen merkittävän tekijän kuvanveistolle ja myös runoudelle. Aika rytmittää taiteellisen prosessin sekä työskentelyn ja hiljaisuuden, että pohdinnan ja toiminnan jaksoiksi, sykleiksi, jotka saavat prosessin hyvin paljon muistuttamaan luonnon kiertokulkua. Taiteilija on kuin muinainen metsästäjä tai arkaainen maanviljelijä, jonka täytyy tuntea milloin voi tehdä ja milloin kannattaa jättää tekemättä, ja joka näin elää jatkuvassa epävarmuuden tilassa, mutta silti luottamuksessa maaliman kanssa.

Epävarmuus voi olla myös taiteilijan ystävä. Kuvanveistossa, puhtaasti jo materiaalisuutensa kautta, yhden teoksen tekeminen voi kestää vuosia. On haastavaa säilyttää työskentelyn vaatima intensiteetti, olla läsnä teoksen äärellä, muistaa sen lähtökohdat ja samalla olla valmis tarvittaessa muuttamaan suuntaa. Toisaalta ajan voi myös valjastaa osaksi työtä keskittämällä luonnonprosesseja materiaalin muokkaamiseen. Aika voi olla myös teoksen aihe; materiaalin liike tai hajoaminen voivat ilmaista jotain ajan luonteesta.

Sekä runoilijalle että kuvanveistäjälle aika siis tarkoittaa läsnäoloa, joka on myös suhteessa tilaan. Aiheet tekemiseen syntyvät hetkestä, tapahtumista ja kohtaamisista, sekä niiden herättämistä tunteista ja ajatuksista. Vaatii työtä ylläpitää tarvittavaa herkkyyttä, jotta edes jotain kokemuksesta siirtyisi materiaan tai kieleen.

Kuvanveistäjä, tuo surkimus, joutuu kamppailemaan materian kanssa, materian, joka kovempi ja vahvempi, sekä usein huomattavasti vanhempi kuin taiteilija itse. Runoilijan, tuon ehkä vielä surkeamman olennon, täytyy odottaa, että jotain tapahtuisi, että jokin tapahtuma fyysisessä maailmassa nostaisi kynän pöydältä. Silti molempia vaivaa intohimo ja pakkomielle taiteeseen.

Voi olla totta tai sitten ei, että Homo Sapiens kehittyi jonkinlaisen seksuaalisen romantiikan seurauksena. Mutta kuitenkin tämä mahdollisuus ohjaa huomiomme ajatukseen, jolla on keskeinen merkitys: koska Homo Sapiensin kehitys on ollut mielen kehitystä (kuten sana sapiens antaa ymmärtää), ehkä meidän pitäisi etsiä kehityksen syitä enemmän motivaation ja tarkoituksen alueelta kuin luonnonvalinnan ja sattuman alueelta. (Wilson 2007, 240.)

Yllä Colin Wilson tuo esiin ajatuksen ihmisen kehitysvaiheista. Kun inhimilliset perustarpeet on tyydytetty, ja ihminen voi keskittyä muuhun kuin selviytymiseen, on kuvanveisto mielestäni hyvä keino tappaa aikaa. Ehkä se on parempi vaih-

toehto, kuin että vain jahtaa kylän kauneinta miestä tai naista. Kuitenkin parhaimmillaan kuvanveisto fyysisenä pitkäkestoisena työnä on lähes yhtä palkitsevaa kuin rakastelu voi olla. Ajansaatossa fyysisen kilvoittelun rinnalle syntyi lisäksi henkinen otteleminen. Mittariksi tuli myös se, kuka keksii parhaimman tarinan tai selityksen.

3.1.3 Mieli ja tila

Paljaana sydämen jyrkänteillä. Katso, kuinka mitättöminä tuolla alhaalla, katso: sanojen viimeinen kylä ja, korkeammalla vielä (mutta niin mitättömänä) tunteiden viimeinen maalaistalo. Näetkö sen?

Paljaana sydämen jyrkänteillä. Kivinen perusta käsiesi alla. Silti, jopa täällä, jokin voi kukkia, hiljaisella kielekkeellä tuntematon kasvi kukkii, laulaa, ilmaan. Entä hän joka tietää? Hän oppi tietämään ja on nyt hiljaa, paljaana sydämen jyrkänteillä. Samalla kun täydessä tietoisuudessaan, vuorieläimet varmoin askelin joukoittain kulkevat ohitse tai jäävät vaeltelemaan. Ja se suuri suojattu lintu lentää, hitaasti kaarrellen, ympäri huipun täydellisen kiistämättömyyden.--- Mutta olla ilman suojaa, täällä sydämen jyrkänteillä... (Rilke 1989, 143.)

Jälleen kerran Rilke pohjustaa uuden tekijän, joka varsinkin kuvanveistolle on hyvin merkittävä. On mielenkiintoista kuinka suomen kielessä sana *tila* voi viitata sekä fyysisen että psyykkiseen maailmaan. Rilken runossa kertoja nousee ylös vuotta sisällään. Runossa ovat läsnä sekä sisäinen että ulkoinen tila.

Kuvanveistoa ei voi kuvitella ilman sen suhdetta tilaan. Kun jotain on jossain tilassa, se muuttaa ja vaikuttaa välittömästi sen tilan luonteeseen. Yksi ihmisen luontainen kyky on kokea tila tai ehkä tarkemmin sanottuna kokea tilan tunnelma tai ilmapiiri. Kokemus rakentuu perusaistien yhteisestä toiminnasta ja myös osittain jostain intuitiivisesta ja yliaistillisesta, jota on vaikea sanoin kuvata. Veistoksen kokeminen, sen ominaisuuksien (massan, muodon ja materiaalin) suhteina tilan luonteeseen, on ydin kuvanveiston ymmärtämiseen. Kuvanveiston esittäminen on pohjimmiltaan valintoja materian läsnäolon tai poissaolon välillä tilassa.

Runoudessa tila on voimakkaimmin läsnä runoa lausuttaessa, kun sana saa painonsa tilassa hiljaisuutta vasten. Myös paperilla runo muodostaa oman suh-

teensa tilaan sanojen rytmin ja säkeiden sommittelun keinoin. Voisi myös sanoa, että runoilijalle huone on tila missä kirjoitus tapahtuu, missä se mikä ulkona maailmassa on koettu, muuttuu sanoiksi.

Tilan kokemisessa yhdistyvät kaikki kolme tässä luvussa käsiteltyä elementtiä. Ihmisen olemassaolon yksi perusta on kysymys olemisesta ajallisesti ja kehollisesti tilassa - maailmassa. On olemassa sisäisiä ja ulkoisia etäisyyksiä. Mielen tila on kuin säätila, tasapainoilua mielen ja maailman tapahtumien rihmastoissa. Olemassaolo on etäisyyden jatkuvaa vaihtelua, etääntymistä ja lähentymistä, itsestä ja toisesta, tietoisuudesta ja kokemuksesta.

Yksi työni suurista haasteista on ollut löytää oikeat elementit ja niiden väliset suhteet. Se kuinka asetella ne tilaan, jotta ne muodostaisivat elävän kokonaisuuden, tilan ja tapahtuman, joka kertoisi jotain minun kokemuksesta maailmassa olemisesta. Kuvanveisto on minulle sekä tapa ajatella ja kuvitella että keino kokea maailma kehollisena, ajallisena ja tilallisena.

Kuitenkin, kun asiaa tarkastellaan lähemmin, käy selväksi, että mielikuvituksen kehittyminen on "kolmas voima", joka voi muuttaa ihmisen evoluution suunnan. Meidän teknologinen sivistyksemme on luonut enemmän vapautta kuin mitä historiassa on koettu. Silti, ihminen ei ole tietoinen vapaudestaan. Hän tuntee itsensä vangituksi, pitkästyneeksi ja levottomaksi. (Wilson 2007, 371.)

Colin Wilson on saattanut meidät pisteeseen, jossa ihmisen tietoisuus on nyt, tänään. Hän mainitsee *Kolmannen voiman*, sata vuotta sitten esiin nousseen henkisen opettajan G. I. Gurdjieffin luoman käsitteen. Gurdjieffin opetuksen lähtökohta on, että ihminen ei ole tietoinen itsestään, vaan hän on unessa. Vain kehon, tunteiden ja mielen tasapainoinen harjoittaminen saa ihmisen heräämään. Jotta kuulisimme taiteen ääneen, täytyy sen vedota samanaikaisesti jokaiseen kolmeen edellä mainittuun ihmisen ominaisuuteen.

3.2 Tila joka johtaa inspiraatioon

Kun shamaani suorittaa rituaalin, lyömällä rumpua, polttamalla yrttejä, tanssimalla ja laulamalla, sekä kehollinen, että ajallinen ja tilallinen kokemus muuttuvat. Tila, jossa rituaali tapahtuu, tulee voimapaikaksi, tihentyneen energian sijaksi, mutta samalla se aukeaa keskisestä maailmasta, sekä yliseen että aliiseen. Ajan rajat hämärtyvät ja läsnä ovat esivanhempien ketju maailman luomi-

seen asti, sekä nykyhetki, joka on jatkuvasti luotava uudelleen, jotta ajatus tulevasta olisi hyvä ja kaunis.

Shamanistisessa rituaalissa, samoin kuin seksuaalisessa aktissa kahden ihmisen välillä, tapahtuu uudelleenluominen, siteiden vahvistaminen, itsestään luopuminen, yhteisen ymmärryksen lisääminen ja fyysisen maailman kauneuden kokeminen. Keho, sielu ja mieli täyttyvät voimalla ja luottamuksella siitä, mikä on aina ollut, tulee myös aina olemaan, vaikka jokapäiväinen elämä olisi täynnä epävarmuutta. Jokin, jota voisi kutsua toivoksi, nousee pinnalle.

Se mitä tapahtuu ja mitä koetaan Andrei Tarkovskin elokuvan *Stalker* lopussa, on myös luonteeltaan lähes uskonnollista, siinä mielessä, mitä shamanistinen rituaali voi olla. Kolme miestä on matkannut *alueelle*, jonne pääsy on kielletty ja joka on suljettu, koska jokin tuntematon voima, mysteeri, vallitsee siellä. He ovat siellä päästäkseen huoneeseen, tilaan, joka täyttää sinne astuvan syvimmän toiveen. Lopulta yksikään heistä ei astu sisään huoneeseen.

Lähellä loppua, elokuvassa on hetki, jolloin kamera vetäytyy sisälle huoneeseen, ja kuvassa näkyy kolme miestä. Aivan huoneen ulkopuolella he istuvat uupuneina maassa, rinnakkain, tasavertaisina ja epätäydellisinä, paljaina ja alastomina kastuneissa vaatteissaankin. He ovat kuin kolme elämän metsästäjää saalista roikkumassa narun päässä. Heidän kaikki odotuksensa, turhamaiset toiveensa ja ideologiansa on riistetty pois.

Silti matkan ja vaivojen jälkeen fyysinen maailma näyttäytyy näille kolmelle hölmölle hyväntahtoisena ja kauniina. Raunioituneen rakennuksen katon läpi lankeaa veteen auringon valo, jota lempeä sadekuuro samalla koskettaa pisaroiltaan ja muuttaa lammikon puhtaaksi kirkkaudeksi. Jotain merkittävää ihmisenä olemisesta on ymmärretty. Yksinkertainen kauneuden kokemus on voittanut ideologisen voiman. Hetken, elämä on yhä arvoituksellinen ja määrittelemätön, pelkkä olemassaolo tuntuu sietämättömän kauniille ja kaikki on mahdollista.

4 Lyhyesti kauneudesta – Kolme muotokuvaa

Kun sanon, että kauneus on hylätty, en tarkoita itse kauniiden asioiden tulleen hylätyksi, sillä ihmisyyys rakentuu kauniista runoista, tarinoista, maalauksista, luonnoksista, veistoksista, elokuvista, esseistä, ja keskusteluista, jotka vetävät meitä päivittäin puoleensa. Tarkoitan jotain paljon vaatimattomampaa: keskustelu näiden asioiden kauneudesta on hylätty, niin että jaamme tilamme näiden asioiden kanssa, mutta keskustelemme niiden kauneudesta vain kuiskaamalla. (Scarry 2001, 57.)

Kirjassaan *On Beauty and Being Just* Elaine Scarry käy vastarintaan viime vuosikymmeninä noussutta poliittista ja esteettistä näkökantaa kohtaan, joka väittää että kauneus on etuoikeutettua ja vain kääntää huomion pois tärkeämmistä asioista. Scarry määrittelee kirjassaan kauneudelle kolme ominaisuutta: se on pyhää, ennen kokematon ja elämää ylläpitävää. Hänelle kauneus on jotain, joka ohjaa meitä kohti oikeudenmukaisempaa ja tasa-arvoisempaa elämää. (Scarry 2001.)

Tässä luvussa esittelen lyhyesti kolme filosofin muotokuvaa, joiden kirjoituksista löytyy myös yhteyksiä Elaine Scarryn ajatuksiin. On myös kolme heitä yhdistävää tekijää, jotka haluan nostaa esille. Ensinnäkin he kaikki ovat kirjoittaneet kauneudesta. Sen lisäksi, he kaikki ovat kirjoittaneet siitä kauniisti, niin että heidän proosansa on lähes lyyristä. Kolmanneksi, tunnistan heissä jokaisessa jotain itsessäni, tai kuten asia on parhaimmillaan kirjallisuuden kanssa, he ovat kirjoittamalla lukeneet minua.

Silti heidän kirjoituksissaan on myös ristiriitaisuutta, joka tuo heidän ajattelulleen vain lisää arvoa. On vaikeaa kirjoittaa puhtaasti kauneudesta. Paljon helpompi on lähestyä asiaa kauneuden kokemuksen kautta. Kuinka kokemus kauneudesta syntyy? Mistä se rakentuu? Voiko ihmisellä, joka suorittaa täydellisen avohakkuun, tai joka kaasuttaa hengiltä päivän aikana tuhansia naisia ja lapsia, olla todellista kokemusta kauneudesta?

4.1 Plotinos

Plotinos, 200-luvulla jkr. elänyt kreikkalainen filosofi, kirjoitti elämänsä lopulla laajat muistiinpanonsa, jotka hänen oppilaansa Porfyrios kokosi teossarjaksi, joka sai nimen *Enneadit*. Yksi *Enneadien* tunnetuin osa on Plotinoksen kirjoitus

kauneudesta (O'Brien 1986), johon perustan tämän alaluvun kuvauksen. Yhdeksään lukuun jaettu teksti liikkuu fyysisen maailman kauneuden analyysistä, kauneuden kokemuksen pohtimisen kautta, puhtaasti henkisen kauneuden ylistämiseen.

Plotinoksen käsitys kauneudesta on perustaltaan hyvin platoninen. Toisin sanoen, se on ideologinen ja käsitteellisesti selkeästi jaettu maailmankaikkeudessa vaikuttaviin voimiin. On olemassa Idea, joka on pohjimmiltaan Hyvä, ja josta Kauneus heijastuu Älyyn, joka tekee ihmisen Sielusta kauniin.

Fyysinen maailma näyttäytyy kauniina, kun sen kokemista ohjaa puhdas Sielusta lähtevä näkemys. Talosta tulee kaunis ja hyvä, jos talon rakentajaa ohjaa hyveellinen ja puhdas Idea. Silloin materia ja muodottomuus saavat muodon ja rakenteen, joka kuvastaa maailmankaikkeudessa olevaa symmetriaa ja harmoniaa.

Plotinos näkee materian ja luonnon itsessään alempiarvoisena kuin henkisen todellisuuden. Hänelle kaikki aine on vain metafysisen Idean toteutumista. Vaikka ymmärrän Plotinoksen näkemyksen ihmisen henkisten hyveiden merkityksestä, koen kuvanveistäjänä Plotinoksen suhtautumisen materiaan ja luontoon ristiriitaisena. Minulle materiaalilla on itseisarvo, joka on kaunista itsessään ja jota pitää kunnioittaa. En voi asettaa itseäni ja omia päämääriäni muuta eihimillistä elämää korkeammalle.

4.2 Simone Weil

Ranskalaisen Simone Weilin (1909-1943) filosofista näkökulmaa kutsutaan kristillis-hellenistiseksi. Myös omien sanojensa mukaan, hän omaksui syvästi kristillisen maailmankuvan, mutta oli samalla kriittinen sitä kohtaan. Hän ei esimerkiksi osallistunut kirkon toimintaan. Vaikka itse en voi samalla vakaumuksella uskoa siihen mihin Weil, ja vaikka usein hänen kirjoituksensa perustuvat käsitteellisesti kristillisyyteen, pidän silti hänen kirjoituksiaan viime vuosisadan merkittävimpiä filosofisina, uskonnollisina ja yhteiskunnallisina teksteinä.

Kirjassa *The Simone Weil Reader* (Panichas 1977), joka toimii tämän alaluvun lähteenä, on lyhyt anekdoottimainen luku nimeltään *Beauty*. Weilin käsitystä

kauneudesta voisi kuvailla sanalla *askeettinen*. Hänelle sekä henkilökohtainen, että toisten kärsimys, voi olla tie kauneuden kokemukseen. Kauneus on jotain, joka ajoittain nousee esiin maailman sattumanvaraisuudesta ja pahuudesta. Kauneuden rinnalla hän käyttää käsitystä uudelleensyntymisestä; elämän koetelemusten keskellä kauneus nousee esiin pelastavana ja uudelleen luovana voimana.

Vaikka Weilille myös fyysinen todellisuus on jonkin korkeamman voiman manifestoitumista, toisin kuin Plotinos, hän ei vastusta mitään rumaa ja likaista. Weilin kirjoituksista heijastuu myötätunto kaikkea elävää kohtaan. Kauneutta voidaan lähestyä, mutta sitä ei koskaan voida saavuttaa niin että se käytettäisiin loppuun. Se on jotain, jota ei voi syödä tai kuluttaa, sen voi toivoa vain olevan ja säilyvän. Niinpä Weilille kauneuteen liittyy positiivisina tekijöinä myös kipu ja kaipaus, jotka syntyvät kauneuden katoamisesta ja poissaolosta.

Taiteesta Weil kirjoittaa hyvinkin kriittisesti. Hänen mielestään kehon ja mielen välisen liiton rikkoutumisen seurauksena, todellista kollektiivista elämää ei enää ole, ja koska kaikki todellinen taide on kollektiivista, ei taiteella ole tulevaisuutta. Weil kirjoittaa, että todellisessa taiteessa on jotain anonyymiä, vaikka teoksella olisikin tekijä, ja näin ollen se imitoi jumalallista taidetta, toisin sanoen luomista itseään. Synkästi Weil toteaa:

Olemme varmasti tehneet rikoksia, jotka ovat kironneet meidät, koska olemme kadottaneet maailmankaikkeudesta kaiken runouden (Panichas 1977, 380).

4.3 Michel Serres

Ranskalainen tieteen filosofi Michel Serres kirjoittaa kirjassaan *The Natural Contract* (Serres 1995), että mikään ei ole niin kaunista, kuin maailman kauneus eli luonto, kaiken loiston hyväntahtoinen antaja. Kun joku, jonkun muinaisen sodan keskellä pysähtyi hetkeksi, ja nosti päätään nähdäkseen auringonlaskun, saattoi tämä saada epätoivoisenkin ihmisen vielä toiveikkaaksi, mutta nykyaikana luonto tarjoaa vain tuhotun kauneuden kivuliaat kasvot. Serresille kauneus syntyy luonnon ja ihmisen välisen harmonisen liiton seurauksen.

Serres kirjoittaa että kaiken inhimillisen toiminnan, teollisen tuotannon ja sotien keskellä, olemme unohtaneet maailman, joka on suurin kärsijä. Ihmisen ja luon-

non välisen epätasa-arvon seurauksena paljon kaunista on kadonnut ja yhä vain katoaa kiihtyvään tahtiin. Serres kuvaa ihmisen suhdetta Maahan, parasitiin suhteeksi isäntäänsä.

Kuinka jumalalliset maisemat, pyhät vuoret ja meri loputtomin hymyilevin jumalin, on muutettu viemäreiksi tai kauhistuttaviksi ruumiiden kaatopaikoiksi? Levittämällä materiaalista ja aistillista roskaa, me peitämme tai pyyhimme pois maailman kauneuden ja alistamme sen runsaan monimuotoisuuden lisääntymisen vain omien yksipuolisten lakiemme kuivaksi aavikoksi. (Serres 1995, 24.)

Serres jatkaa, että kuten aikaisemmin historian, lain, filosofian ja jopa metafysiikan kohdalla, nyt maapallon saastumisen todellisuuden kohtaaminen saa meidät pohtimaan kauneuden olemusta uudella tavalla. Tämän uhkaavan todellisuuden ja meidän järkemme väliseen kuiluun kasautuu kaikki inhimillisen toiminnan jäte. Se kasaantuu nimenomaan tämän kuilun seurauksena. Koska jäte jatkuvasti lisääntyy, kuilun leveneminen yhä vain jatkuu.

Täytyykö meidän yhä todistella, että järkemme on väkivaltainen maailmaa kohtaan? Eikö järkemme enää tunne elintärkeää tarvetta kauneuteen? (Serres 1995, 25.)

Serresin mielestä on korkea aika, että luomme rauhan toistemme välille, sillä vain näin voimme pelastaa maailman. On aika, että teemme rauhan myös maailman kanssa, jotta itse pelastuisimme. Hänen mielestään tämä on vaatimus, jonka kauneus meille asettaa.

5 Toinen ääni

Tästä eteenpäin, tämän opinnäytetyön kirjoitus lakkaa olemasta tutkivaa. Aina-kin siinä mielessä, mitä se on ollut aikaisemmissa luvuissa, jotka ovat valottaneet taiteellista prosessiani. Se mitä olen tähän mennessä kirjoittanut, perustelee mielestäni sen, mitä ja miten kirjoitan seuraavaksi. Pyrin tuomaan esille joi-tain teemoja, joiden seurauksena olen tehnyt taiteelliseen työhön liittyvät ratkai-suni.

Seuraavissa kolmessa alaluvussa nousee kuuluviin asioiden tila. Se ilmenee äänenä, joka jatkuvasti vaihtelee. Se kuuluu toisinaan selvänä ja toisinaan se on täysin kuuloalueen tuolla puolen. Sitä mitä kirjoitus nyt ilmaisee, kutsun asi-oiden metaääneksi, jonka kuunteleminen on taiteilijan tehtävä.

5.1 Luonnon ääni

Ne miljoonat kierrokset ajan piirissä, tanssissa, jossa syntymä ja kuolema kier-tävät yhdessä, on kirjoitettu materian kerroksina vuorten sisälle, merien pohjiin ja maan tomuun. Käsittämätön on se aika, jonka Maa on kulkenut tasapainoiset askeleet löytääkseen planetaarisen rakenteen sisällä.

Tiheänä kerroksena ihmislaatta painaa maan pinnalla raskaampana kuin kos-kaan. Halkeilevan ikijään hitaan taustarytmin ja arktisten metaanipurkausten puhallukset, vaimentaa alleen kuhiseva ja leviävä parasiittien jysintä. Me olemme alkaneet muistuttamaan luontoa, järjestäytyneenä valtateiden, valojen ja tiedon verkostona. Meidän väkivaltainen äänemme peittää alleen maailman lempeän äänen.

Kuinka hyvä on puu, kuinka hyvä on kivi, kuinka hyvää on savi. Kaikki se mitä ne voivat kertoa. Linnut laulavat meille auringon äänellä. Ne rakastavat korvi-amme. Me emme enää osaa laulaa takaisin. Olemme vieraantuneet Maan yh-teisöstä. Meiltä puuttuu luontokokemus, emme tiedä miten kulkea, emme enää kykene olemaan osa maisemaa, jotta voisimme muuttua voimaksi, luomisen välikappaleeksi, elää symbioosissa maan kanssa, olla kuin sammal kiven pääl-lä.

5.2 Ihmisen ääni

Meidän jalanjälkemme maanpinnalla, meidän pyöriemme uurteet, merien vesireitit ja lentovanat ilmakehässä, kaikkien näiden merkkien äänet kertovat kosketuksesta. Ikaros, tuo rohkea, mutta hölmö ihmislapsi, joka poltti vahasiipensä, ottakaamme hänestä viimein opiksi, oppikaamme häneltä toivosta. Toivo ei ole passiivinen tila, se on aktiivista pyrkimistä kohti sitä mikä on mahdollista.

Meidän kosketuksemme ei ole mahdollista enää pitkään. Muotti on kappale joka kertoo siitä mikä on mahdollista. Muottiin valetaan toivoa, kuten sanotaan. Valaminen: keskittynyttä energiaa, ymmärrystä ja myötätuntoa, näistä aineksista ihmisestä tulee esiin jotain uutta, jalompaa ja tietoisempaa. Jotain joka ymmärtää, että maa kantaa astiassaan kärsimyksen suolaiset kyyneleet, ja vie katkerat muistot hämärästä valoon ja takaisin pimeään.

Sisyfos, tuo toinen hölmö, vallan sokaisema mies, armahtakaamme hänet viimein. Kivi on nostettu pöydälle, esille kaikille nähtäväksi, muokattavaksi, upotettavaksi syvälle tietoisuuteen. Sillä ihminen ei keksi mitään uutta, olemassaolon ehdot eivät muutu; kaikki mitä tarvitsemme tai löydämme, on jo täällä. Olkaamme tästä kaikesta kiitollisia ja ymmärtäkäämme viimein, että aivomme ovat mielessä, joka on suurempi kuin me, ja joka valaa, muotoilee ja veistää meitä, kirjoittaa kartan verellämme ja näyttää suunnan. Meidän pitää vain osata kulkea.

5.3 Kulttuurin ääni

Teihin, katuihin, portteihin ja rakennuksiin, oviin ja ikkunoihin, huoneisiin ja esineisiin tulisi olla merkittynä se tie mikä kantaa ja se mikä pitää suunnan oikeana. Niiden hiljaisen puheen pitäisi kertoa luottamuksesta ja uskosta tähän hetkeen. Menneiden aikojen ja kansojen jäljet, niiden käsien ja jalkojen kosketus kulttuurin kerroksissa, se loputtoman monimuotoinen musiikki, joka erilaisista kosketuksista syntyy, ovat liitossa hyvän kanssa, joka on peittymässä mekaanisen ja yksipuolisen metelin alle.

Maailmassa olemisen pitäisi olla kuin ystävän katse, kuin paluu kotiin, jonka paikan pilari ja veri merkitsevät, kuin astuminen huoneeseen, jonka elämää pöytä kannattelee, kuin kokoontuminen yhteisen toivon alttarin äärelle. Kulttuuri

on hyväntahtoinen ele, kosketusta, keskustelua, joka tapahtuu veistäjän ja materiaalin välillä, kirjoittajan ja lukijan välillä, ihmisen ja maailman välillä.

6 Tunnustus

Millä kielellä puhua, miten kertoa siitä, mitä on kokenut ja ajatellut? Miten tuoda esille asiat, jotka ovat pohjimmiltaan kielen tuolla puolen? Haluaisin, että kokija voisi istua ja viipyä hetken tilassa, jonka olen luonut; vain olla, katsella ja kuunnella, kosketella, sekä luoda yhteyksiä asioiden välille. Toivon, että teos toimisi kuin jo lyhytkin runo parhaimmillaan, kun lukija hetkeksi sallii sanojen muuttuvan todellisuudeksi. Hienoa olisi, jos joku osaisi esittää samat kysymykset, jotka olen itselleni esittänyt.

Silti se merkitsee vähän, mitä joku töistäni älyllisesti ajattelee, tai siitä mitä teen. En juurikaan välitä, jos joku esittää tekemisistäni mielipiteen tai arvostelman, aivan kuin taiteesta pitäisi olla jotain mieltä. Jos teos ei puhu, ei sano, ei kerro mitään, onko vika teoksessa vai kokijassa? Onko maailmassa vain yksi kieli, ihmisen kieli? Koko fyysinen maailma puhuu tuhansilla kielillä. Toivottavasti maailma puhuu myös teosteni kautta. Vaikka me olemmekin huonoja kuuntelemaan, herkkyyttä voi oppia. Voimme herätä todellisuuteen edes hetkeksi.

Teos voi aina lähteä niin moniin eri suuntiin, työskennellessä voin kävellä jo pitkästi johonkin suuntaan, kääntyä takaisin, palata ja lähteä kohti täysin päinvas- taista. Toisinaan ja parhaimmillaan, teoksessa on vain vähän jäljellä siitä, mitä mielessä on liikkunut elämässä ja työtä tehdessä, mutta toisaalta siinä on kaik- ki: harha-askleet, umpikujat, löydöt ja yllätykset.

Vaikka teos on nimeltään *The Other Voice: A preparation for a journey*, on nimi enemmänkin muodollisuus, joka liittyy opinnäytetyön rakenteeseen. En väitä, että se laaja kokonaisuus, jonka olen esittänyt kirjallisessa osiossa, olisi täydellisenä siirtynyt taiteelliseen teokseeni. Olen myös pyrkinyt tekemään rehellisesti opinnäytetyön, jossa tulee selvästi esille ne kuvanveiston tekniikat, joita olen edellisten neljän vuoden aikana oppinut. Lisäksi työt katsovat eteenpäin siinä mielessä, että olisin voinut tehdä ne koulusta riippumatta, yksinkertaisin työka- luin ja vain käsin. Kuten työn nimikin vihjaa, minä olen vasta alkamassa.

Näen kuitenkin, että tässä työssä on mukana myös se sama, mutta nyt jo ehkä hieman kypsyeempi tapa kertoa tarina, joka minulle on aina ollut ominainen, oli sitten kyse kirjoittamisesta tai kuvataiteesta. Paljaimmillaan ja yksinkertaisimmil-

laan tarina kertoo siitä, millaista on olla ihminen ja miltä tuntuu elää, tässä ajassa ja tilassa. Taiteellinen työskentely on myös keino ymmärtää itseään, toista ja todellisuuden luonnetta.

Jokaisella teoksella määrittelee itsensä uudelleen ja samat kysymykset nousevat esille: Mikä minä olen taitelijana? Miksi minä teen mitä teen? Voin vain todeta, että taas kerran, olen kirjoittanut teokseni, ja teokset ovat kirjoittaneet minuun, kielellä, joka on vanhempi kuin sanat, näin ollakseni edes hetken onnellinen ja oikeudenmukainen eläin.

Aloitin tämän tutkielman lainauksella Franz Wrightin runosta, ja saatan tekstin myös päätöksen hänen proosarunollaan *Wintersleep*. Se kuvatkoon vielä lopuksi taiteilijaa ihmisenä. Olkoon se myös esimerkkinä ihmisen ja maailman välisestä symbioottisesta suhteesta.

Minun oli vaikea saada nukuttua. En tiedä kuinka pitkään olin maannut paikallani ja kuunnellut lumimyrskyä kun sain vahvan elävän mielikuvan että se oli lumimyrsky Minneapoliksessa vuonna 1959. Ja mielestäni tämä oli hämärää. Tiesin että sen täytyisi nyt sytyttää valo, nousta sängystä, ja yrittää kirjoittaa minusta; ja tottakai, kirjoittaisi se mitä tahansa, vaikutelma minusta olisi vain jotain minkä se on keksinyt. Mutta lopulta se päätti pysyä paikoillaan, kääntyä, ja pitää minut itsellään. Luulen että niin oli parasta. Kuitenkin, se oli vain lumimyrsky Minneapoliksessa vuonna 1959. Miten jotain sellaista kuin minä, voi edes kuvaila? Ja kun asiaa miettii, miksi edes yrittää, miksi edes välittää? (Wright 2011, 3.)

Lähteet

- Borges, J. L. 2000. Selected Poems. England: Penguin Books.
- Brodsky, J. 1987. Less Than One: Selected Essays. Great Britain: Penguin Books.
- Jung, C. G. 1990. The Undiscovered Self. New Jersey: Princeton University Press.
- Lorca, F. G. 2002. Andalusian lauluja. Keuruu: Otava.
- Manner, E-L. 2008. Kirkas, hämärä, kirkas: Kootut runot. Porvoo: Tammi.
- Meri, V. 1986. Yhdessä ja yksin: Kootut runot. Keuruu: Otava.
- Milosz, O. V. de L. 1985. The Noble Traveller. USA: The Lindisfarne Press.
- O'Brien, E. 1986. The Essential Plotinus. USA: Hackett Publishing Company, Inc.
- Pallasmaa, J. 2013. From a Lecture: The Complexity of Simplicity. Simplicity - Ideals of Practice in Mathematics & the Arts, New York City University, Graduate Center 3th-5th of April 2013.
- Panichas, G. A. 1977. The Simone Weil Reader. USA: David McKay Company, Inc
- Pasolini, P. P. 1999. The Savage Father. Canada: Guernica Editions Inc.
- Paz, O. 1991. The Other Voice. USA: Harvest/HBJ, Inc.
- Rilke, R. M. 1989. The Selected Poetry of Rainer Maria Rilke. USA: Vintage Books.
- Scarry, E. 2001. On Beauty and Being Just. Great Britain: Duckbacks.
- Serres, M. 1995. The Natural Contract. USA: The University of Michigan Press.
- Wilson, C. 2007. From Atlantis to the Sphinx: Recovering the Lost Wisdom of the Ancient World. Great Britain: Virgin Books Ltd.
- Wittgenstein, L. 1922. Tractatus Logico-Philosophicus. USA: Harcourt, Brace & Company, Inc.
- Wright, F. 2004. Walking to Martha's Vineyard. USA: Alfred A. Knopf.
- Wright, F. 2006. God's Silence. USA: Alfred A. Knopf.
- Wright, F. 2011. Kindertotenwald. USA: Alfred A. Knopf.
- Yrjänä, A. W. 2010. Angelus. Juva: Johnny Kniga Kustannus.

Työstökuvia

